

En bättre Värld

EN TIDNING FRÅN VASAKRONAN • NUMMER 1 • MARS 2017

TEMA ENERGI
Alternativ framtid

METEOROLOGEN
Pär Holmgren visar vägen

SÄKERHETEN FÖRST
Nexus tar nästa steg

5

FRÅGOR TILL
Brit Stakston

SKARP BLICK

*Bästa utbudet
i minsta butiken*

NU KOMMER SOLEN!

DET PÅGÅR EN tydlig omställning mot mer sol, vind och vatten i fastighetsbranschen. Fortfarande är beroendet av fossila bränslen stort men det har definitivt börjat röra sig i rätt riktning. Sedan många år har till exempel vi själva bara förnyelsebar energi i alla våra fastigheter.

Det är framförallt inom solenergiområdet som det händer mycket. Införandet av en olycklig skatt på sol-el gav lite förvirring ett tag, men efter ett ramaskri från fastighetsbranschen gjordes en snabb justering och nu rullar allt på igen. Priserna på solceller har gått ner och kalkylerna ser bra ut. Förutom att utnyttja de uppenbara hus-taken gör nya solcellsmaterial att även fasader och fönster kan bidra till elproduktionen. I kombination med batterilagring blir det då totalt sett riktigt bra.

SOM KONSUMENT kan du också snart dela eget nät med dina grannar. Just nu gör till exempel E.ON försök utanför Simrishamn med ett så kallat mikronät. Där är tanken att 100-200 kunder ska dela på en egen anläggning med sol- och vindkraft i kombination med batterilösning. Det ska klara hela områdets totala elanvändning.

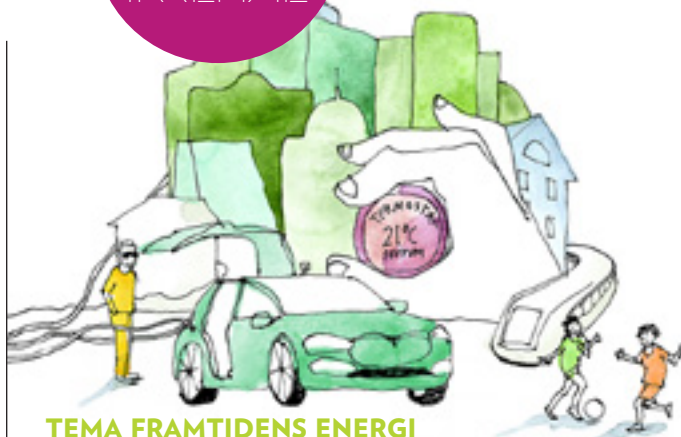
Sen är tiden en jobbig faktor när det gäller klimatutmaningarna och vi betalar hela tiden för gamla synder. Att temperaturen stigit med en grad både 2015 och 2016 beror främst på utsläpp som gjordes under 1900-talet, enligt Pär Holmgren, vår egen kändis-meterolog. Men både Pär och vi kan se ljusglimtar trots allt. Ju fler som fattar att ekonomi och hållbarhet går hand i hand, desto fortare kommer omställningen att gå. Och att solen äntligen är på väg, i dubbel bemärkelse, det känns riktigt bra.

Trevlig läsning!

PETER ÖSTMAN, Kommunikationschef Vasakronan

INNEHÅLL

TEMA FRAMTIDENS ENERGI

Digitaliseringen transformerar bransch efter bransch. På tur står den globala energisektorn som gläntar på dörren till nya tankesätt och innovationer...

4

11

MITT I CITY

I ett av stans bästa lägen, mitt emot Stockholms Centralstation, ligger Klara C. Den nyrenoverade fastigheten har fått nytt liv...

10 VID KAFFEAUTOMATEN

Nu rullar kontoret...

26 FEM FRÅGOR TILL

Brit Stakston...

21 STRÄVAR UPPÅT

Säkerhetsföretaget Nexus är redo att växa i de historiska lokalerna ...

27 VÄRDENS SIDA

App för optimal temperatur...

24 I HUVUDET PÅ

Pär Holmgren...

28 DETALJEN

Vägd form i Malmö...

Enbättre Värld

ges ut av VASAKRONAN

ANSVARIG UTGIVARE OCH CHEFREDAKTÖR: Peter Östman, Tel: 08-566 205 60, peter.ostman@vasakronan.se **REDAKTIONSCHEF:** Pontus Ekholm, Tel: 08-566 205 39, pontus.ekholm@vasakronan.se

REDAKTIONENS ADRESS: Vasakronan AB, Box 300 74, 104 25 Stockholm. Tel: 08-566 20 500 **WEBB:** www.vasakronan.se

OMSLAG: Butiken Miksa Jo Vallgatan 14, Göteborg. **FOTO:** Johannes Berner.

REDAKTIONELL PRODUKTION:

Susanne Glennegård och Ewa Lindström, Intellecta Corporate.

REDAKTIONSRÅD: Rebecca Liljebladh Thorell, Anneli Dahl, Pontus Ekholm, Daniel Jighede, Sara Rääf och Victoria Wahlberg. **REPRO:** Turbin.

Tryckt på miljögodkänt papper av Ineko, 2017.

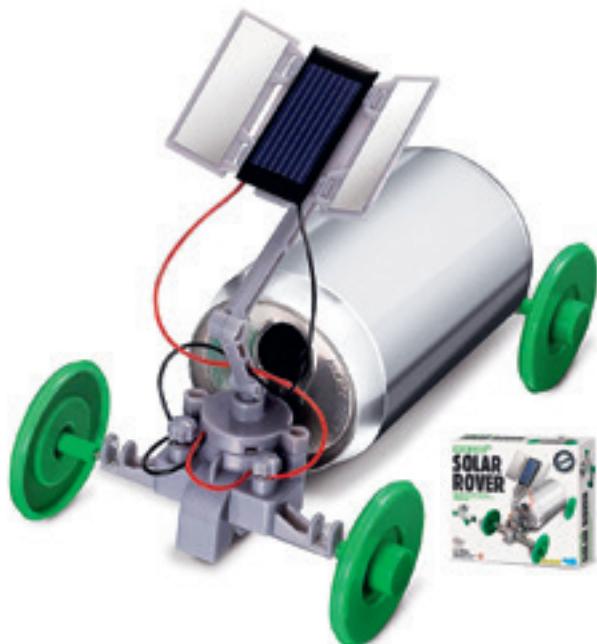
ADRESSÄNDRINGAR SKICKAS TILL: adressandring@vasakronan.se

VÄRLDENS BLANDNING

Det är en bedrift att få plats med omkring 28 varumärken på 45 kvadratmeter...

18

BYGG DIN EGEN SOLBIL

För nyfikna som vill testa hur solljus kan omvandlas till energi. Tillsammans med delarna som följer med och en enkel läskburk bygger du Solar Rover, bilen som körs på direkt solljus. Egentligen tänkt för barn över åtta år, men en och annan vuxen kan nog också bli sugen. ekokul.se

LJUS TILL ALLA

Little sun är en solcellslampa som designern Olafur Eliasson och ingenjören Frederik Ottesen utvecklade för att ge billig belysning till de många människor i världen som saknar elektricitet. Med den lilla lampan går det att arbeta, studera och umgås – även när det är mörkt. De har också tagit fram en powerbank för solen som du exempelvis kan ladda mobilen med. littlesun.com

LADDA FÖR UTELIV

EFTER DET LÅNGA vintermörkret är ljuset på väg tillbaka. Det är dags för en fika på balkongen eller en lång vårpromenad. Men solen ger inte bara energi, solen är ju också energi. Så ta tillvara på de fantastiska strålarna som kan ladda både leksaksbilar, trädgårdsdekorationer och solpaneler.

RÄDDAREN I NÖDEN

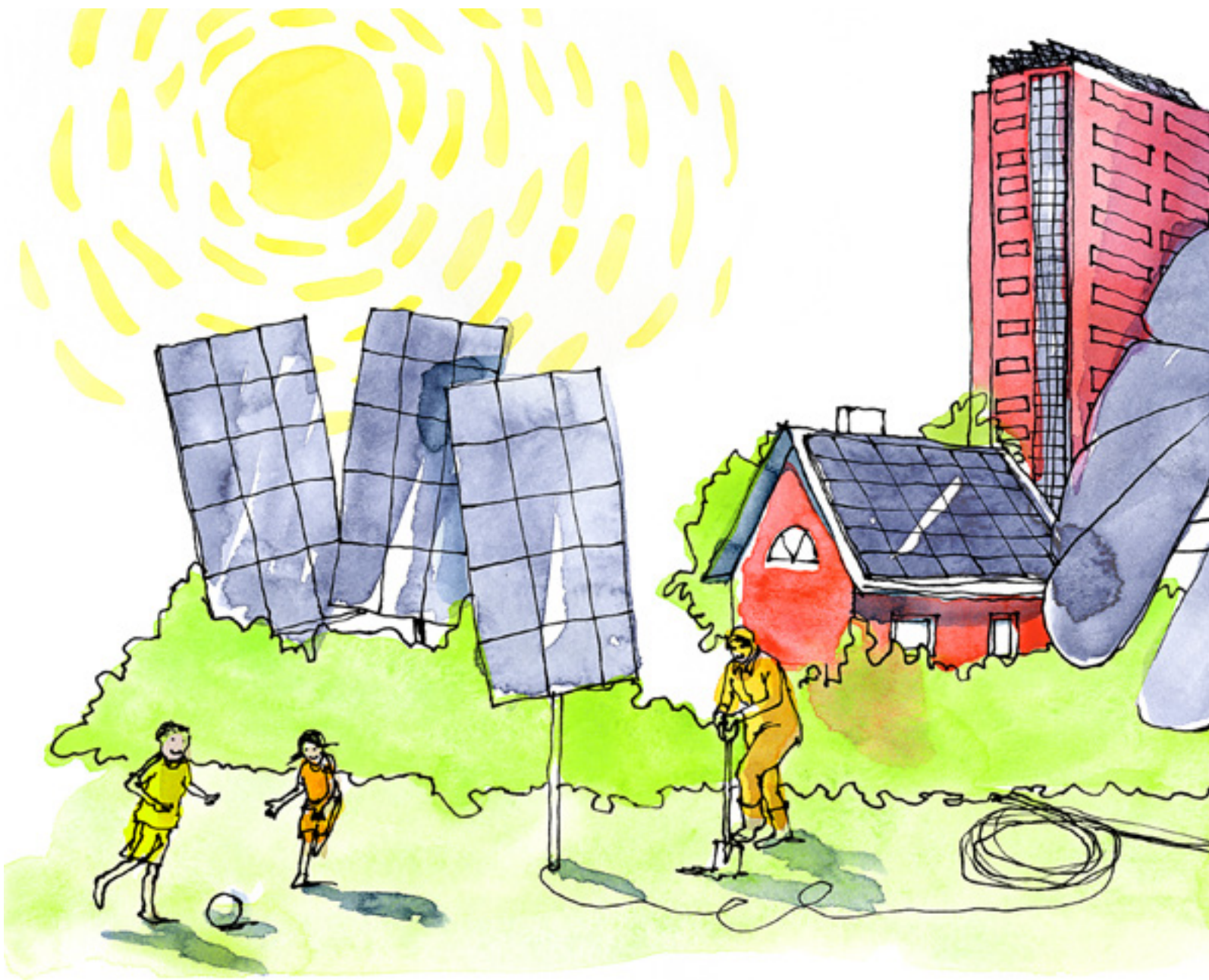
Sommar, sol och slut på batterierna. Då kan en vikbar solpanel rädda semestern. I husbilen, båten eller på camping laddar du mobiltelefonen, datorn eller paddan. Den kan också kopplas till en strömbank som lagrar reservkraft att använda senare. mobilesolarchargers.co.uk

FÖR NATUR- ROMANTIKERN

Den fina fjärilen drivs av solceller när solen lyser eller av ett AA-batteri när det är molnigt. Ha den i trädgården som dekoration eller varför inte sätta den i ge-bort-blombuketten. designorget.se

En strålande framtid

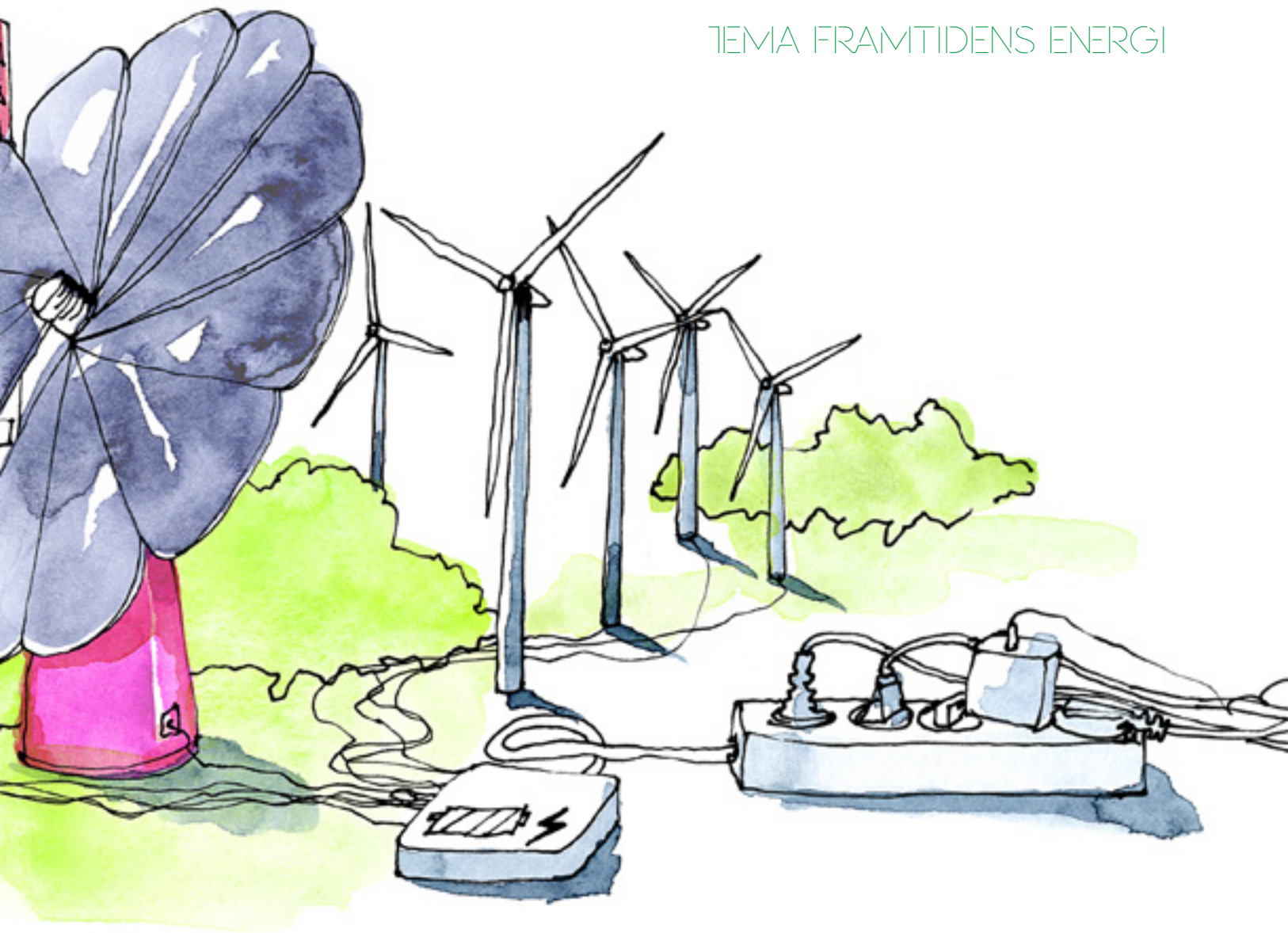
Digitaliseringen transformerar bransch efter bransch. På tur står den globala energisektorn som gläntar på dörren till nya tankesätt och innovationer. Tempot ökar i omställningen till förnybar energi där solen är den energikälla som växer mest. Till och med i vintermörka Sverige.

TEXT: SOFIA WIEVEG **ILLUSTRATION:** ANNE-LI KARLSSON

KLIVET FRÅN EN analog till en digital värld är en av människans största revolutioner. Nästa revolution förutspås på energiområdet. Vissa menar att vi är på väg mot "The World Wide Enernet" – där smarta, digitala energilösningar blir blodomloppen i moderna människors liv, och styr allt från våra beteenden till transporter

och konsumtion av varor och tjänster.

– Energimarknaden står inför en revolution, men den blir inte så dramatisk som på andra områden. Vi kan jämföra med musikindustrin, där utvecklingen haft en likartad karaktär. Det handlar om marknader som länge dominerats av stora bolag med muskler för tillverkning,

marknadsföring och distribution. Det kommer ny teknik som gör det möjligt att producera och distribuera energi och el lokalt och gör konsumenter till producenter. Men energi kommer aldrig att vara lika intressant för individen som musik. Energi är mer ett expertområde, säger Bo Dahlbom, forskningschef på Sustainable Innovation, ett centrum för energieffektivisering, som initierar och stödjer olika utvecklingsprojekt på energiområdet.

20 000 TERAWATTIMMAR – så mycket el produceras i världen varje år och årligen ökar behovet med ett par procent. Som alternativ till den omdebatterade kärn- och kolkraften ökar fokus på förnybar energi, främst från vind och

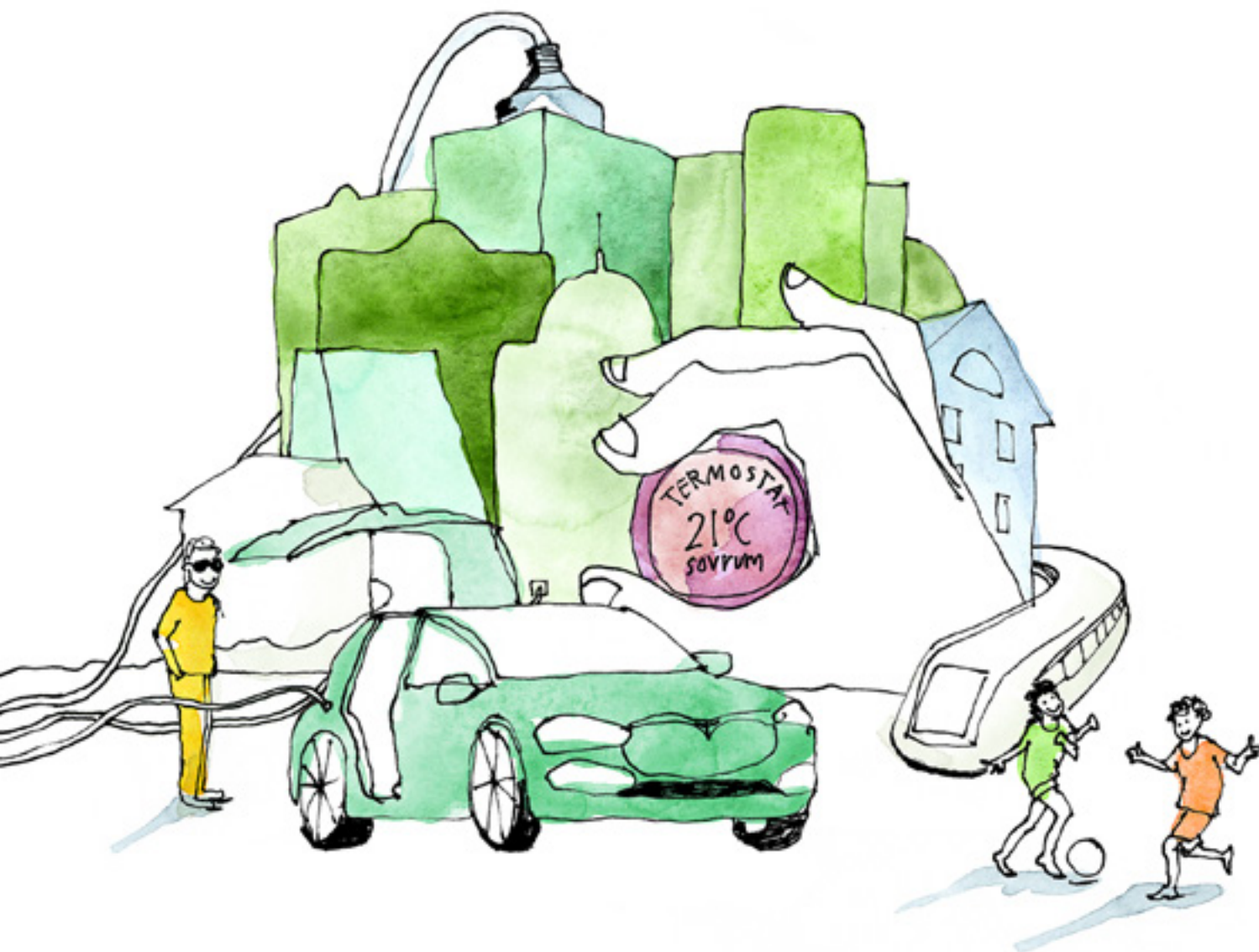
sol. Den förnybara energin knappar in på kärn- och kolkraften, visar en rapport från International Energy Agency (IEA), publicerad i slutet av 2016. Ny teknologi och sjunkande energipriser eldar på utvecklingen. Världen ställer om, men hur går det för Sverige?

– Sverige var ett jätteduktigt land i industrialiseringen och vi var bra på 1990-talet när webben kom. Men när det kommer till digitalisering i allmänhet och framtidens energilösningar går det trögt, säger Bo Dahlbom och pekar på flera förklaringar:

– Vattenkraften ger oss ett bra utgångsläge, men vi har ingen politisk debatt som tar frågan på allvar och i 40 år har vi diskuterat kärnkraftens vara eller icke vara. Vi har många bra,

TEMA FRAMTIDENS ENERGI

– Inget energislag kan mäta sig med solen när det kommer till långsiktig energikostnad. Det tar ett antal år att betala investeringen, sedan har du i princip gratis el livet ut, säger miljödebattören och solelspionjären Johan Ehrenberg.

innovativa företag, men en offentlig sektor som är dålig beställare av det nya. Energifrågorna ingår inte i våra vardagsrutiner och i organisationerna saknas ansvar och makt för detta.

Men Bo Dahlbom är teknikoptimist och menar att vi står inför ett ”fantastiskt århundrade” där digitaliseringen skapar förändring på alla tjänsteområden.

– Hela klimatfrågan och diskussionen om kärnkraft kommer att sopas undan av ny teknik. Metoderna och tekniken för framtidens energieffektivisering finns redan, och när vi på bred front blir nyfikna på det nya kommer utvecklingen, säger Bo Dahlbom.

RÄCKER DEN ojämnna vinden och solen till? Det är en fråga ofta riktad mot den förnybara

energin. Ja!, är svaret från marknaden som möter upp med ny teknologi. Smarta elnät har vuxit fram som ett sätt att mäta och styra elströmmar på olika sätt. I kombination med intelligenta, uppkopplade prylar kan elförbrukningen i ett hushåll exempelvis styras till när den kostar minst. I Sverige har de smarta elnäten möjliggjort en ny elhandel där privatpersoner som producerar egen förnybar el, så kallade prosumenter, kan sälja sin överskottsel via de centrala elnäten. Fortfarande är de svenska prosumenterna få, men de blir garanterat fler. Inte minst genom att Ikea förväntas börja sälja solceller i Sverige – vilket företaget redan gjort med framgång i exempelvis Storbritannien.

Digitaliseringen stökar om i ordningen på energimarknaden. Konsumenterna som kan göra

”HELA KLIMATFRÅGAN OCH DISKUSSIONEN OM
KÄRNKRAFT KOMMER ATT SOPAS UN DAN AV NY TEKNIK.

METODERNA OCH TEKNIKEN FÖR FRAMTIDENS ENERGIEFFEKTIVISERING FINNS REDAN.”

BO DAHLBOM, FORSKNINGSCHEF PÅ SUSTAINABLE INNOVATION

egen el är inte längre beroende av de stora energibolagen. Energibolagen får konkurrens från företag som ser detta som en spännande marknad för innovationer. En sådan innovation är batterier för lagring av egenproducerad el och nätel, som dykt upp de senaste åren. Här hakade Sveriges regering på och införde hösten 2016 ett stöd till de som investerar i lagring av egenproducerad el. Men det är andra mekanismer som får den breda massan att lyssna, menar Bo Dahlbom. Som när grundaren av Tesla, Elon Musk gav sig in i leken och lanserade ett batteri som var något av energivärldens Iphone.

– Elon Musk drog igång sitt energiprojekt i USA för tio år sedan, utifrån idén om att hushåll kan bli lokala ekosystem med solceller, batteri och elbil. Då var han ensam, i dag gör alla biltillverkare samma sak. Nu lanserar han takbeläggningar med inbyggda solceller, säger Bo Dahlbom.

RUNT HÖRNET väntar nämligen nästa steg i de uppkopplade smarta prylarnas era: integrerad energi. I framtiden kommer energilösningarna redan från början att byggas in i hus, material etc. Här kan Sverige stoltsera med det internationellt uppmärksammade företaget Exeger, som utvecklat en form av solcellsfilm som kan byggas in i allt från mobiltelefoner till byggnader.

Solel är den förnybara energikälla som ökar mest i världen. Men vågar vi lita på solen i vintermörka Sverige? Mörkret spelar ingen roll, menar solelspionjären och miljödebattören Johan Ehrenberg.

– Lagring av solel är inte svårt. Sverige har redan världens största backup batteri i vattenkraften. När solelen inte räcker till kan vi öka vattenkraften, och tvärtom, säger han.

2007 startade Johan Ehrenberg elbolaget Egen el, med fokus på solcellsanläggningar som

kunderna köper eller hyr. I dag erbjuder Egen el även batterilager för solel.

– Det gör vi för att kunna maximera våra solparker och kunna erbjuda solel även på kvällen, men främst för att visa tekniken.

EGEN EL står i dag för cirka 18 procent av de 22 000 solelsanläggningar som hittills installerats i Sverige.

– Vi gick ut som litet elbolag och erbjöd våra kunder gratis montering av solceller som kunderna hyr av oss. Vi blev totalt nerringda. Utvecklingen tog ännu mera fart när Kina började satsa på solel och priset för solelen gick ner med 80 procent, säger Johan Ehrenberg. Solelsfebern har dock svalnat.

– Prisutvecklingen har bromsat in på grund av politiska felsteg med straffullar och regler som står i vägen för att skydda elhandeln. Så ser det ut i hela Europa. För att få fart på den igen måste det spridas kunskap om solelen. Inget energislag kan mäta sig med solel när det kommer till långsiktig energikostnad. Det tar ett antal år att betala investeringen, sedan har du i princip gratis el livet ut, säger Johan Ehrenberg som under telefonintervjun kör sin elbil mellan Stockholm och Linköping.

– Ta motorvägarna här till exempel. På varje sida finns 20 meter mark. Om ytan skulle användas för att sätta upp solceller skulle det kunna försörja hela Linköping med el.

Kunskapen behöver också nå fastighetsbranschen. Johan Ehrenberg är förvånad över att de som kan tjäna mest på solelen, de som bygger och äger stora hus, inte är mer med i matchen.

– Min hälsning till fastighetsägare är: sluta tramsa! Sätt upp större anläggningar för solceller. Solelen kommer inte att bli billigare inom överskådlig tid, och de investeringar som görs i dag kan räknas hem på betydligt kortare tid än alla andra energislag. Det är absurt att slösa

”Anläggningen är byggd på en tidigare deponi. Nu har den fått ett miljösmart användningsområde, och vi är stolta över att vara först i Sverige med att återbruka en deponi på det här sättet.”

MONICA KARLSSON, VD HALMSTADS ENERGI OCH MILJÖ, OM EN AV SVERIGES STÖRSTA SOLCELLSANLÄGGNINGAR

bort så mycket pengar på att köpa el när man kan göra elen själv.

FÖR EN TÄTARE samverkan, både med fastighetsägare och andra aktörer, har energibolaget Halmstads Energi och Miljö, HEM, inlett ett samarbete med Power Circle, som med över 40 partnerföretag samlar energibranschen kring viktiga framtidsfrågor.

– Vårt första gemensamma seminarium handlade om energilagring. Det är en högst aktuell fråga för oss energibolag. Hur kan energilagring växa och göras storskaligt? Som kommunalt energibolag vill vi genom samarbete med andra göra samhällsnytta, säger vd Monica Karlsson.

2014 gjorde HEM en satsning på solen genom att bygga en av Sveriges största solcellsanläggningar, Skedalahed, några kilometer utanför Halmstads centrum.

– Den har en solcellsytta på 3 240 kvadrat-

meter, motsvarande en markyta på 10 000 kvadratmeter. Det är ungefär lika stort som en och en halv fotbollsplan. Anläggningen kan generera cirka 500 mwh, vilket tillgodoser vad 25 villor i genomsnitt gör av med under ett år, säger Monica Karlsson.

Men det är inte storleken som gör solcellsparken speciell, det är placeringen.

– Anläggningen är byggd på en tidigare deponi. Alltså ett område där avfall som inte kunnat återvinnas har tippats och sedan successivt täckts över med jord. Det gör marken svåransvänd och därför har den stått outnyttjad. Nu har den fått ett miljösmart användningsområde, och vi är stolta över att vara först i Sverige med att återbruka en deponi på det här sättet. 2016 producerades 466 mwh vid anläggningen.

– All solen har köpts av våra kunder, den specialpaketeras dock inte, utan ingår i mixen.

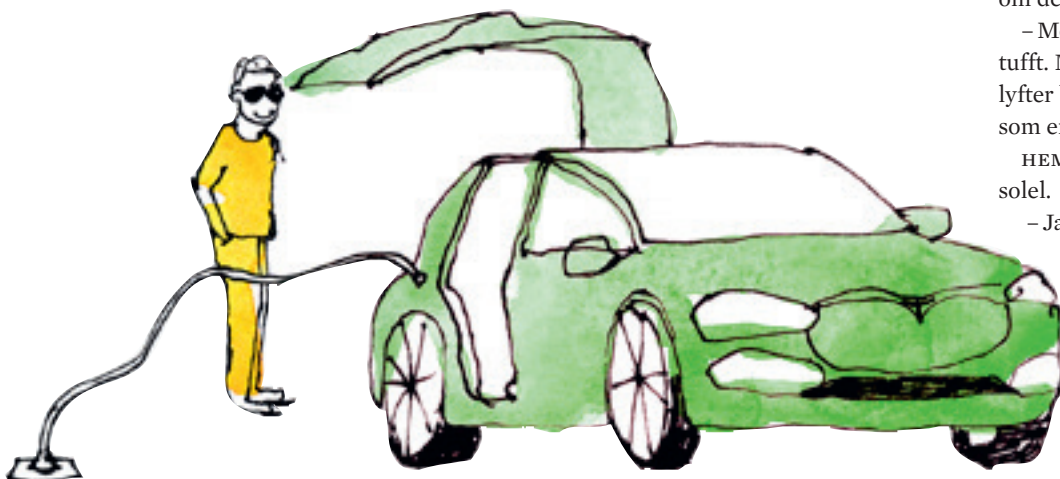
Någon ekonomisk vinst på kort sikt ger inte solen, men i det här skedet handlar det inte om det, poängterar Monica Karlsson.

– Med de låga energipriser vi har i dag är det tufft. Men miljöinvesteringar kräver att man lyfter blicken och ser längre fram. Jag ser detta som en långsiktig satsning.

HEM letar ständigt efter nya sätt att utnyttja solen.

– Jag hörde precis att Kalmar kommun diskuterar om det går att bygga en solcellsanläggning på flygfältet, jättespännande! Det ska jag undersöka också här i Halmstad. ●

Elon Musk drog igång sitt energiprojekt i USA för tio år sedan, utifrån idén om att hushåll kan bli lokala ekosystem med solceller, batteri och elbil. Då var han ensam, i dag gör alla biltillverkare samma sak.

ELEN KOMMER NÄRMRE

I BYN SIMRIS UTANFÖR SIMRISHAMN SNURRAR VINDKRAFTVERKEN SEDAN 20 ÅR. HÄR FINNS OCKSÅ EN FEM ÅR GAMMAL SOLCELLSPARK. PERFEKTA FÖRUTSÄTTNINGAR NÄR ELBOLAGET E.ON TESTAR VAD DE KALLAR FÖR FRAMTIDENS MIKRONÄT.

KAN ETT AVGRÄNSAT område bli självförsörjande på el? Vilken teknik krävs för att elförsörjningen ska vara stabil över tid, utan beroende av större elnät? Det är huvudfrågorna bakom E.ONs projekt inom lokala energisystem.

– Konsumenter efterfrågar det närproducerade. Delningsekonomin skapar nya sätt att konsumera. Samhällets mål för koldioxidneutralitet har satt fokus på förnybar energi. Solceller blir allt populärare och batteritekniken för ellagring utvecklas. Det är en framtid vi måste möta och vi tror att efterfrågan på lokala energisystem globalt kommer att öka, säger Staffan Sjölander, projektledare på E.ON.

E.ON UTVECKLAR nu en lösning för lokal elproduktion, ett mikronät som kan förse 100-200 kunder med el från främst sol och vindkraft. Lösningen bygger på

modern styr- och reglerteknik och ett batterilager som anpassats för projektet. När solen och vinden inte räcker till i mikronätet, ska ett reservverk med biodiesel dras igång.

– Dagens batterier är förhållandevis dyra och vi fokuserar i stället på att hitta ett sätt att styra energiförbrukningen, framförallt den energi som går åt till värme. Värme kan stängas av i korta stunder utan att det märks på temperaturen, men det kan få stor effekt på energiförbrukningen i det lokala energisystemet, säger Staffan Sjölander.

PLATSEN DÄR E.ON testar mikronätet är byn Simris utanför Simrishamn.

– Där fanns redan vindkraftverk och en solcellspark, och som elnätet är byggt är det enkelt att koppla bort från det centrala elnätet utan dyr ombyggnad. I framtiden

behöver man nödvändigtvis inte klippa kontakten med elnätet helt, men i stället för ett reservverk kan man ha en mindre elförbindelse, säger Staffan Sjölander.

E.ON hoppas kunna värva kunder som vill agera testhushåll från sommaren 2017 till projekttidens slut 2019. I ett första steg kopplas kunderna bort från det större elnätet, sedan styrs elförbrukningen via E.ON.

– Vi vill tekniskt undersöka och bevisa att det här går. Sedan får vi utvärdera och räkna på framtidsscenario för ekonomi, målgrupper och affärsmöjligheter. Kanske är detta en produkt på marknaden om fem till tio år. I pilotprojektet fokuserar vi på privathushåll, men lösningen är applicerbar på större byggnader. Exempelvis kan lokala energisystem med närproducerad och grön el i framtiden vara viktigt i profileringen av nya bostadsområden, avslutar Staffan Sjölander. ●

I byn Simris testas mikronät som innebär att en lokalt område kan bli självförsörjande på el.

”VI TROR ATT **EFTERFRÅGAN PÅ LOKALA ENERGISYSTEM KOMMER ATT ÖKA.**”

STAFFAN SJÖLANDER, PROJEKTLEDARE, E.ON.

VID KAFFEAUTOMATEN

DIN DOS AV ANVÄNDBAR TRIVIA OCH SPÄNNANDE SAMTALSÄMNNEN

DET RULLANDE KONTORET

FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR företag och verksamheter förändras snabbt. De växer, blir mindre eller knoppas av. Så varför ska ett kontor vara en permanent lokal? Det digitala designföretaget Coroflot har utvecklat något som kanske blir framtidens lösning: det mobila kontoret. The Mobile Work unit (mwu) är den smarta arbetsplatsen på hjul. Den stilrena och snygga inredningen är anpassad för att snabbt kunna ändras om det skulle behövas mindre eller mer utrymme. Trä och stål är huvudmaterialen och accentfärgen i orange bidrar till en välkomnande känsla. Väggarna är gjorda av polykarbonat, en transparent termoplast. Materialet har mycket hög hållfasthet, släpper in ljus och är också bullerdämpande.

BOK-TIPSET

LÖGNARNA OM, HUR OCH VARFÖR ANDRA MÄNNISKOR LJUGER

Pocketförlaget, Per Grankvist

Vi lägger filter på våra vardagsbilder i sociala medier och skriver en uppdatering om hur bra vi har det. Istället för sanningen ger vi en friserad bild av verkligheten. Boken vänder och vrider på våra dagliga lögner både för att ta reda på varför vi ljugar och varför vi låter oss luras.

COROFLOT

STOCKHOLMS STAD

VÄXTER DÄMPAR BULLRET

EN 168 METER lång bullerskärm har byggts på Östermalm, den första i sitt slag i Stockholm. Den innehåller 28 000 växter som ska dämpa ljud på ett mer effektivt sätt än träplank. Skärmen skapar en bättre ljudmiljö samtidigt som växterna minskar partiklarna i luften. Det finns ett färgkoncept med rosa-orange blomning och ett i blått och silver, däremellan avbrott i form av belysningspaneler med grönaktigt skimmer. På vintern när växterna vilar och är vissna kommer den vackra rostbruna panelen och belysningen synas.

SMARTARE LJUS GER BÄTTRE LIV

HAR VI DET tillräckligt ljus när vi arbetar och är det tillräckligt mörkt när vi ska sova? Thorbjörn Laike, professor i miljöpsykologi, och kollegor i Sverige och USA, forskar kring hur ett IT-system kan läsa av och analysera ljusdosen du behöver för att sova gott på natten, vakna utvilad och känna dig pigg under dagen. Via en app i din smartphone skulle det bli möjligt att reglera och anpassa den ljusmängd du behöver.

För att se hur vi reagerar på ljus har försökspersoner under ett par veckor fått bära rörelsedetektorer och sensorer som samlat information om hur mycket ljus personerna tagit emot. Parallellt har forskarna undersökt hur ljuset ska vara för att skapa bra förutsättningar för att vara vaken och för att sova.

– Vi behöver börja bygga smart och använda den teknik som redan existerar. Jag tror att det i framtiden finns med i bostadsplaneringen från början, lika självklart som värme och ventilation, säger Thorbjörn Laike till Fokus och forskning, Lunds universitets forskningsmagasin.

”Intelligens utan ambition är som en fågel utan vingar.”

SALVADOR DALI

Mitt i city

I ett av stans bästa lägen, mitt emot Stockholms Centralstation, ligger Klara C. Den nyrenoverade fastigheten har fått nytt liv.

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD **FOTO:** GUSTAV KAISER

På 30-talet var Klara C Stockholms största byggnad, näst efter slottet. I folkmun kallades den för Esseltehuset, ett ståtligt, grönskimrande funkismonument ritat av arkitekten Ivar Tengbom, också känd bland annat för att ha ritat Konserthuset och Handelshögskolan. Klara C lyses upp av många tidstypiska neonskyltar som gav huset sin karaktär.

2014 till 2016 renoverade Vasakronan Klara C som förvandlats till en fastighet med toppstandard, miljöcertifierad enligt LEED. Här samsas nu kontor, restauranger och butiker på 35 000 kvadratmeter yta fördelade på tolv våningar. Högst upp finns en gemensam takterrass med fantastisk utsikt över Stadshuset, Riddarfjärden och Södermalm.

Några ursprungliga interiörer har bevarats, som entrén mot Vasagatan, huvudtrapphuset och två sidotrapphus. Fastighetens exteriör har fått tillbaka sin grönskimrande fasad. Och precis som förr finns det plats för neonskyltar – fast i mer modern stil. Att påstå att läget är centralt är en underdrift. Tre miljoner människor bor en timme från entrén till Klara C. Fastigheten, med sin fasad vänd mot Centralstationen, nås enkelt via tunnelbana, tåg, buss. Sommaren 2017 öppnar också Citybanans nya pendeltågsstation i grannkvarteret. Det går även utmärkt att cykla. Klara C erbjuder förvaring och service för cykel och det finns dusch och omklädningsrum. ●

I entrén till Klara C lyser konstverket Times Square Boogie Woogie upp tillvaron för besökarna. Konstverket är signerat Spencer Finch.

Klara C

ADRESS: Vasagatan 16

YTA: 35 000 kvm

HYRESGÄSTER: Centigo, Conventum, KPMG, NetEnt, Acando, Bambora Group, Tredje AP-fonden, Sjunde AP-fonden, restaurang Vigårda.

I NÄRHETEN: Stockholms Centralstation, flera hotell samt Stockholms city med shopping, service, restauranger och kultur.

KOMMUNIKATIONER: Buss, tunnelbana, tåg, cykel.

Centigo växte ur sina lokaler och sökte en flexibel och aktivitetsbaserad arbetsplats som uppmuntrar möten och relationer. Och de behövde inte flytta långt, bara ett par hundra meter från den tidigare adressen på Vasagatan 7.

Convendum är platsen att träffas på. Här finns både rum för ett fåtal personer och för större sällskap som ryms i den vackra loungen och vinterträdgården.

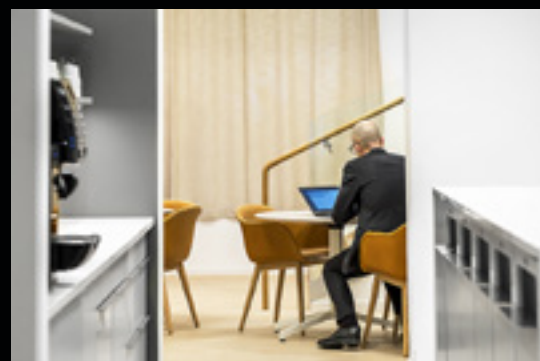

Fullsatt och smaskigt på restaurang Vigårda som ligger på bottenvåningen i Klara C.

Burgare och goda drinkar. Och då och då lite DJ-musik som trevligt tillbehör.

KPMG sitter på 8 300 kvadratmeter fördelade på två våningar. Inredningen är modern och stilren.

Delägarna Ali Davoodi och Fredrik Edbom vill skapa en butik där alla känner sig välkomna.

VÄRLDENS BLANDNING

DET ÄR EN BEDRIFT ATT FÅ PLATS MED OMKRING 40 VARUMÄRKEN PÅ 45 KVADRATMETER. VÄSKOR, SKOR, SOLGLASÖGON OCH ANDRA ACCESSOARER ÄR NOGGRANT UTPLACERADE PÅ HYLLOR OCH BÄNKAR. KÄNSLAN ÄR STRAM OCH MINIMALISTISK, MEN SAMTIDIGT INBJUDANDE.

TEXT: SUSANNE GLENNEGÅRD FOTO: JOHANNES BERNER

MIKSAJO, SOM ligger på Vallgatan i Göteborg, öppnade hösten 2015. För inredningen står den prisbelönta göteborgsdesignern Staffan Holm.

– Han är helt grym. Utan honom hade vi aldrig kunnat komma igång så fort som vi gjorde. Det tog bara en dryg månad efter att vi fått nycklarna, säger Ali Davoodi som äger butiken tillsammans med Fredrik Edbom och Anders Lindén.

I början beskrevs Miksajo som en butik med accessoarer för herrar. Så är det inte längre.

– Den är till för alla. Vi pratar inte om herr, dam eller ens unisex. Byxorna jag har på mig är faktiskt dambyxor. Folk tycker att de är snygga ända tills jag säger att det är tjejbyxor. Varför ska det behövas stämplat?

Butiksnamnet Miksajo betyder "blandning" på världsspråket esperanto.

– Här har vi möjligheten att skapa något alldeles unikt. Vi har ett annorlunda koncept och en schysst atmosfär. Att ta hand om kunderna är viktigt Och det är helt okej att bara gå in och titta. Man måste inte alltid köpa. Själv lever jag efter mottot att vi inte måste äga allt vi tycker om.

Bakom den blanka kassadisken står Fredrik

Edbom. Tillsammans med två anställda har han hand om en stor del av den dagliga verksamheten.

– Jag har drivit butiker åt stora företag i många år. Nu ville jag göra någonting själv och tyckte det saknades en butik med moderna accessoarer. Och jag ville samarbeta med någon som har kreativ känsla. Ali sa ja direkt när jag frågade.

Den tredje partnern, Anders Lindén, står för den digitala kompetensen. Tillsammans kompletterar de tre varandra.

FREDRIK URSÄKTAR sig när en kund kommer in, en ung tjej är på jakt efter en doft. Hon väljer kultmärket Eight & Bob och betalar utan att blinka 1500 spänn.

– Vi har inte bara dyra grejor, priserna ligger från 100 till 30 000 kronor. Samtidigt kostar kvalitet. Och många är villiga att betala för något de inte hittar någon annanstans, säger Ali Davoodi och tillägger:

– Det har blivit allt tuffare för handeln och när butikerna i princip säljer samma saker så måste de istället konkurrera med pris och reor. Här har vi inte haft en enda rea.

Fler kunder kommer in i butiken och Fredrik blir upptagen. Ali Davoodi tycker att det är dags

CITY handel

HYRESGÄST: Miksajo

VERKSAMHET:

Butik med handplockade varumärken, till exempel All Blues, Dries van Noten, Phillip Lim, Mismo och Hestra.

ADRESS: Vallgatan 14 i Göteborg.

YTA: 45 kvm

ANTAL ANSTÄLLDA:

Två samt tre delägare.

SERVICE: Mängder av shopping, restauranger och service.

KOMMUNIKATIONER:

En kvarts promenad till Centralstationen.

”Det kommer inte att hålla att butik efter butik i princip säljer samma grejor. Då måste de konkurrera med pris och reor. Här har vi inte haft en enda rea.”

ALI DAVOODI, DELÄGARE TILL MIKSAJÖ

Det är helt okej att bara gå in och titta. Man måste inte alltid köpa.

att ta en fika. Vi promenerar längs Vallgatan och Ali säger att han gillar stråket.

– Mixen är bra. De flesta butiker drivs av entreprenörer, det finns inga stora kedjor.

DET HÄNDER över huvud taget mycket i Göteborg när det gäller handel, byggande och stadsutveckling. Men det finns även problem med utanförskap och stökiga områden. Hur skapas en stad för alla?

– Tillåtande är nyckelordet. Låt människor ta egna initiativ, skapa frihet. Hitta utrymmen som inte används och gör nya saker. Ett coolt exempel är en palestinsk restaurang som öppnat på Hisingen. Den ligger en trappa upp intill en bilverkstad, säger Ali Davoodi.

Vi slår oss ned med en kaffe och juice. Ali pratar intensivt. Han är här och nu, men scannar samtidigt konstant av omgivningen.

– Kolla henne i svarta mössan där, säger han och pekar på en tjej som passerar. Hon är en jätteduktig keramiker som vi gärna vill inleda ett samarbete med.

Tentaklarna är ständigt ute. Det säger något att han har över 7000 kontakter i sin mobil.

I arbetet med butiken har Ali haft god hjälp av människor han träffat i samband med sitt arbete med modemässan Fresh Fish. Men han hittar också produkter på helt andra sätt.

– Vi var på en mäsia i Paris och jag såg en kille som hade en sån snygg väska. Så jag gick fram och vi började snacka. Nu har vi inlett ett samarbete där vi ska sälja hans specialdesignade skateboards. Det händer saker i möten, det uppstår kemi, det bubblar.

Som person har Ali Davoodi alltid gått sin egen väg.

– En gång sökte jag jobb på en PR-byrå. Jag ringde och mejlade, men fick ingen som helst respons. Då tänkte jag: de sysslar med kommunikation och kan inte ens säga tack, men nej tack. Där ville jag inte jobba.

SEDAN DESS har hans nyfikenhet och näsa för nyskapande lett honom vidare. Han har tagit initiativ till det urbana konstprojektet Art Made This och är just nu involverad i ett filmprojekt. Det står på hans ”bucket list”. Och butiken är under ständig utveckling.

– Det är en organisk process och vi tar det långsamt. Det tar ofta ett par år innan det går att få riktigt lönsamhet. När vi känner oss trygga med den fysiska butiken ska vi också fortsätta att utveckla vår webbshop, säger Ali Davoodi och tillägger:

– Jag har en bild av hur jag vill att butiken ska bli. Men jag hoppas att den inte stämmer. Jag vill bli överraskad! ●

STRÄVAR UPPÅT

MED SUCCÉN BANKID I BAGAGET ÄR NEXUS GROUP REDO ATT VÄXA I DE HISTORISKA FABRIKSLOKALERNA PÅ TELEFONPLAN I STOCKHOLM.

TEXT: MARIA ODEH FOTO: JENNIFER GLANS

Matsalen används inte bara under lunchen. Här samlas hela kontoret regelbundet för stormöten och videokonferenser med Nexus-medarbetare från de övriga kontoren ute i världen.

GENOM UTVECKLINGEN av e-legitimationen BankID är Nexus Group ett av de bolag som lämnat ett stort avtryck på den svenska digitaliseringsmarknaden. Tekniken, som sjösattes av storbankerna i slutet av 1990-talet, har genom sin enkelhet blivit en tjänst som 7,2 miljoner svenskar använder.

Idag bygger Nexus säkerhetslösningar för digital och fysisk åtkomst åt kunder som EON, Ikano Bank, Ikea och ett flertal kommuner. Det svenskgrundade bolaget har vuxit i rekordfart

de senaste åren, så pass att det tidigare kontoret i Liljeholmen inte längre räckte till. Jakten på en ny hemvist slutade i det pulserande, urbana grannskapet på Telefonplan i södra Stockholm. I den gamla Ericsson-fabriken vetter stora fönster ut mot Telefonvägen och förser de omkring 100 medarbetarna med mängder av dagsljus.

– Vi bytte bort fina lokaler med fantastisk sjöutsikt, ändå blev det bättre. Merparten av våra medarbetare bor i de södra delarna av Stockholm, och området känns trendigt. För ett par år sedan hade vi nog tänkt efter en gång extra, men idag är Telefonplan en intressant plats, säger Nexus marknadsdirektör Carolen Ytander.

Den gamla fabriken är såväl k-märkt som blåmärkt, vilket är den högsta klassen av Stockholms stads kulturhistoriska klassificeringar. Historiska detaljer från den svenska telekomjätten Ericsson är insprängda här och var i byggnaden som utgör själva stommen i områdets historia. Här i lokalerna, där minnen av tekniksprång vilar i väggarna, ska Nexus fortsätta att växa och sätta sina egna avtryck.

– Det finns hur mycket som helst att göra i den här branschen och behovet kommer inte att bli mindre. Vi ser redan nu att den kommande dataskyddsförordningen från EU (Gene-

De blå tonerna ramar in kontorslandskapet. Med smarta skärmar utanför mötesrummen är det enkelt att kolla om rum är lediga och boka in möten.

”Vårt uppdrag är att bygga säkerhetslösningar som inte skapar binder utan möjliggör nya affärer.”

CAROLEN YTANDER, KONTORSCHEF NEXUS

ral Data Protection Regulation, GDPR) kommer att ställa höga säkerhetskrav på alla som hanterar personuppgifter när den träder i kraft i maj 2018.

NEXUS ÅRLIGA tillväxt på 15–20 procent bekräftar att det är rätt tid att jobba med digital säkerhet. Med eller utan rent juridiska krav handlar Nexus lösningar framför allt om att digitalisera kundernas verksamheter.

– Analoga processer åter upp en del av företagens lönsamhet, exempelvis att skicka hem papper till kunder för underskrift istället för att de kan signera avtal online. Vårt uppdrag är att bygga säkerhetslösningar som inte skapar hinder utan möjliggör nya affärer.

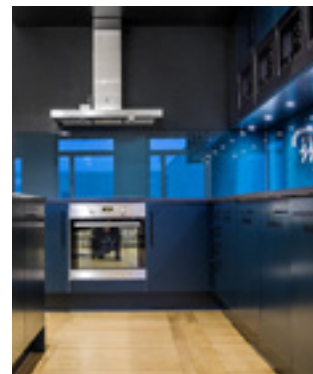
Naturligtvis lever Nexus som de lär. Säkerhe-

ten på kontoret är påkostad och utstuderad med olika säkerhetsklasser i olika utrymmen. Inte bara för att påminna sig själva om vad de sysslar med till vardags, utan för att kunderna ska kunna känna sig trygga med att deras mest känsliga information hanteras i lokalerna.

I de öppna lokalerna, fördelade på tre våningsplan, finns ytor med genomtänkt funktion för såväl nuvarande som framtida användning. Carolen Ytander visar var Nexus med lätthet kan fylla på med fler arbetsplatser.

– Man brukar säga att man ska ha 10–14 kvadratmeter per medarbetare. Vi har mer än 20, så vi är bortskämda för tillfället. Tanken är att vi ska växa rejält här, och de här lokalerna lämpar sig väldigt väl för en sådan utveckling. ●

GODA grannar

HYRESGÄST: Nexus Group

VERKSAMHET:

Utvecklar digitala och fysiska säkerhetslösningar för accesskontroll. Bolaget har kontor i Europa, Indien och USA.

ADRESS: Telefonvägen 26.

YTA: Cirka 3 000 kvadratmeter.

ANTAL ANSTÄLLDA:

Globalt cirka 300 medarbetare. Stockholmskontoret, cirka 100 medarbetare och fler är på väg.

I NÄRHETEN:

Konsthögskolan Konstfack, Klätterverket, Designens Hus, restaurangen och musikklubben Landet.

KOMMUNIKATION:

Två minuters promenad till tunnelbanan.

"Våra största städer Stockholm, Göteborg och Malmö ligger tyvärr på fel ställen, och det gäller de flesta stora städer i världen."

PÄR HOLMGREN

Meteorologen

SKADAN ÄR REDAN SKEDD. NU HANDLAR DET OM ATT MINIMERA KONSEKVENSERNA. PÄR HOLMGREN, METEOROLOGEN SOM ÄR "KÄND FRÅN TV" MED STARKT MILJÖENGAGEMANG OCH YVIGT HÅR, HAR BRÅTTOM.

TEXT: MALIN AGE BILD: JOHAN BERGMARK

JORDENS TEMPERATUR stiger snabbt. Det leder till värmeböljor, stigande världshav, kraftigare skyfall och svårare torka.

– För ungefär 20 år sedan hade jag sagt att vi har 20 år på oss för att undvika de största problemen. Men vi har kastat bort de åren, säger Pär Holmgren, klimatexpert, numera naturskadespecialist på Länsförsäkringar.

Forskarna brukar använda tiden före den industriella revolutionen som jämförelse när de jämför klimat. Under de två årtusenden som föregick 1850 anses temperaturen ha legat på en ganska stabil nivå, men både 2015 och 2016 blev en grad varmare. Det beror främst på utsläpp som gjordes under 1900-talet.

– Problemet är att det är så otroligt långa tidskalor. De utsläpp som vi har gjort under de senaste 15-20 åren har inte hunnit påverka klimatet än. Oavsett vad vi gör nu, får vi en riktigt stor uppvärmning under många årtionden till.

Utvecklingen ställer stora krav på samhällsplanering.

– Våra kustområden är extremt hotade eftersom världshaven kommer att stiga. Våra största städer Stockholm, Göteborg och Malmö ligger tyvärr på fel ställen, och det gäller de flesta stora städer i världen.

VID FLERA tillfällen har den nytilträdde amerikanske presidenten Donald Trump kallat klimatvetenskapen för en "bluff" och kritiker menar att USA med raska steg är på väg åt fel

håll. Pär Holmgren ser trots det ljusglimtar.

– Jag kan tänka mig att utvecklingen i USA ger en massa energi till miljörörelsen, och att den växer sig starkare. Om Kina och EU förmår att göra något positivt när de ställer om till förnybar energi kommer det att slå tillbaka mot USA som hamnar på efterkälken.

– Det som verkligen ger mig stort hopp är den medvetenhet som den yngre generationen har. Nu kommer det in välutbildade och medvetna unga människor som förstår att det här handlar om framtiden – deras egen framtid.

PÄR HOLMGREN var först meteorolog vid flygvapnet men gick sedan vidare till forskning vid Uppsala universitet. Efter det var han anställd på SVT i nästan 20 år. Det akademiska intresset för klimatfrågan hade funnits länge, men hållbarhetsfrågorna väcktes på allvar när han blev far.

– Jag förstod då att det ju är de här små barnen som jag har ansvar för. Det är de som drabbas om vi inte tar itu med klimatfrågorna nu.

Själv försöker han leva så hållbart som möjligt. Men det handlar inte om uppoffringar.

– Jag har kunnat göra en liten sak i taget under cirka 25 års tid. Jag är inte helvegetarian – men nästan – jag kan äta kött, fisk och fågel om det är i rätt sammanhang. Det är nog flera år sedan jag flög senast och jag åker alltid tåg när jag reser i Europa. ●

FOLK BETALAR FÖR GOD JOURNALISTIK

1 Hur går det för Blank Spot Project?

– Vi är inne på vårt andra år och som alltid när det handlar om crowdfunding av nystartade medieprojekt är utmaningen att få folk att förnya sina prenumerationer. Vi fick med oss 70 procent av gamla prenumaranter och dessutom har det tillkommit cirka tusen nya, så totalt är det 3 500 läsare som nu stöder oss. Målet är 10 000 prenumaranter.

2 Ni har läsare som betalar men ändå är materialet fritt att läsa för alla. Varför?

– Jag är definitivt för att man ska ta betalt för journalistik. Min åsikt är att den här trenden med att "allt på nätet måste vara gratis" var ett misstag. Trots det är vårt innehåll fritt att läsa för alla. Blank Spot handlar om att vi vill ha stor spridning av våra artiklar. Personer som intervjuas är ofta människor som riskerat sina liv för att berätta, och då vill vi att det ska nå ut. Vi översätter också till engelska och tyska.

3 Är crowdfunding framtidens modell för journalistiken?

– Nu kan jag väl ärligt säga att crowdfunding bara är ett lite mer sexigt begrepp för betald

journalistik och vi skiljer oss inte nämnvärt från andra prenumarerade publikationer. Jag är helt säker på att människor är villiga att betala för seriös och granskande journalistik. Men då måste man också förklara varför det kostar och vara transparent med det man gör. Tyvärr finns det just nu ett slentrianmässigt förakt mot journalistik och från vissa håll pågår ett krig mot medierna.

– Grundläggande för oss är att redaktionen har fullständig integritet när det kommer till urval av ämnen och hur de ska presenteras. Vi gör inga betalda beställningsuppdrag. Men om det finns en fråga som både vi och läsarna vill belysa kan det skapas projekt där pengar öronmärks. Vi samlade in en halv miljon kronor till en serie artiklar om Afghanistan, men det var också i linje med den redaktionella planeringen där vi bestämt att migrationsfrågor skulle tas upp.

4 Fler tidningar inför betalväggar, är det rätt väg?

– Den trenden kommer lite för sent och kanske också lite för tidigt. Det största problemet som jag upplever är att läsare inte får tillgång till mycket av det som dyker upp i sökmotorer. Det är dessutom krångligt och klumpigt med alla olika

lösenord och plattformar som man ska hålla reda på.

5 Vi betalar gärna för musik och tv-serier. Finns samma betalningsvilja för artiklar?

– Absolut! Många är beredda att betala för annonsfri kvalitativ journalistik, och det finns mycket att lära av aktörer som Spotify och Netflix i hur man paketerar och distribuerar material. Än så länge är tyvärr den digitala upplevelsen inte lika smart och snygg som en bra papperstidning. Man blir inte lika inspirerad av att läsa oväntat material digitalt som på papper, där finns mycket att utveckla vidare. ●

DAVID GROSSMAN

"Blank Spot handlar om att vi vill ha stor spridning av våra artiklar. Personer som intervjuas är ofta människor som riskerat sina liv för att berätta, och då vill vi att det ska nå ut."

BRIT STAKSTON, MEDIESTRATEG OCH EN AV GRUNDARNA AV BLANK SPOT PROJECT

ENKELT ATT CYKLA

VI ÄR MÅNGA som vill cykla till jobbet. Vasakronans koncept Cykel & service gör det enkelt. Konceptet innebär säker förvaring, service, dusch-, och ombytesmöjligheter. Cykel & service finns på Mäster Samuelsgatan i Stockholm och kommer så småningom även att finnas i fler av Vasakronans fastigheter.

LYSANDE ENERGI

SEDAN 2014 har Vasakronan arbetat intensivt för att öka andelen förnybar energi i sina fastigheter till exempel genom att montera solceller på tak och fasader. I slutet av 2016 hade Vasakronan totalt 37 anläggningar i drift och ytterligare ett femtontal är på gång 2017.

NYA CHEFER PÅ VASAKRONAN

Jan-Erik Hellman har lämnat sin roll som fastighetsutvecklare i Stockholm och tagit rollen som regionchef i Uppsala där han tidigare varit affärsområdeschef.

Ali Ranji har anställts som chef projekt Stockholm. Ali har en M. Sc. från Kingston University och nära 20 års erfarenhet av ledarskap, bygg och projekt, bland annat som projektchef på Faberge.

Martin Sandgärde är ny chef för handel i Stockholm. På Vasakronan har han tidigare varit fastighetschef och affärsutvecklare handel.

Stina Carlsson blir ny chef för koncerncontrolling. Hon är auktoriserad revisor med gedigen bakgrund både inom finans och fastigheter.

Ivana Stankovic har anställts som affärsområdeschef kontor i region Öresund. Hon har en bakgrund inom fastigheter, ledarskap, teknik och försäljning.

Forskning visar att hur temperatur upplevs beror på en mängd faktorer – utöver vår medfödda termostat. Inte minst på hur vi klär oss och hur mycket vi rör oss. Vasakronans app guidar dig.

TESTA TEMPERATUREN

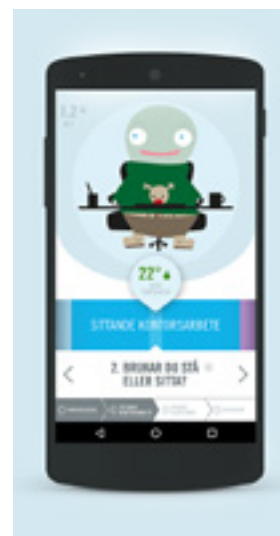
INOMHUSKLIMATET PÅ kontoret engagerar. Kontorsgrannen muttrar om att det är kallt samtidigt som du kryper under skrivbordet i jakt på termostaten för att sänka elementet. Forskning visar att hur temperatur upplevs beror på en mängd faktorer.

Det påverkas av vår inre termostat som eftersträvar värmebalans i kroppen. Den är individuell och vi är mycket känsliga för avvikelser. Det spelar stor roll hur vi klär oss, hur vi mår och hur mycket vi rör oss. Om du till exempel väljer att stå och jobba istället för att sitta så känns temperaturen hela två grader varmare. Så vilken temperatur ska det vara på

kontoret egentligen? Svaret är högst individuellt, men man brukar säga att de flesta är nöjda om det är 22 grader på vintern och 24 grader på sommaren. Det gäller dock bara om alla har samma slags klädsel och samma aktivitetsnivå. Och hur ofta händer det?

Nu har Vasakronan tagit fram en app där du på egen hand, genom interaktiva val, kan testa vilken temperatur som är ideal för dig och förstå vad du själv kan göra för att påverka din upplevelse. Den kan ge svar på varför du och din bordsgranne upplever temperaturen så olika.

Du hittar "Lagom varmt" i App Store / Google Play

LADDA BATTERIERNA

VASAKRONAN STRÄVAR efter att minska fastigheters energianvändning och har halverat den sedan 2009. På lång sikt finns en förhoppning om att kunna bli självförsörjande på energi genom att driftoptimera, investera i egen energiproduktion och ha olika typer av energilagring. En typ av lokal lagring är fastighetsbatterier, något som nu testas i två projekt i Uppsala.

– Syftet med batterilagring är främst att kapa effekttoppar på elnätet. Vi lagrar el i våra batterier på natten, då energianvändningen i fastigheten och elnätet är låg, och använder sen den lagrade energin på dagen. På det sättet omfördelar vi energin och kan undvika de

effekttoppar som annars uppstår, säger Ulf Näslund, teknikchef på Vasakronan i Uppsala.

ETT AV PROJEKTEN rullar i Uppsala Science Park där man byggt ihop solcellsanläggningar i ett gemensamt likströmsnät. Med ett gemensamt batterilager och via likströmsnätet kan energi och effekt flyttas mellan byggnader och optimera fördelningen och användningen av den solcellsel som tidvis, till exempel under helger, ger stora överskott. Vid utgången av 2017 kommer Uppsala Science Park att ha en installerad solcellseffekt på nära 400 kW fördelat på sex byggnader.

så en sista detalj...

VÅGAD FORM

I taket på Triangeln i Malmö svävar det vågformade rastret i perforerad metall över golvet. Formspråket är dynamiskt och fantasifullt. Det röda är gallerians signalfärg som knyter ihop designen på plan två i gallerian. Här är det högt i tak och vågorna är ett sätt att skapa rumskänsla.